

Uppdragsbeskrivning 2025: Ett vetenskapligt klimatråd till det svenska exportfinansieringssystemet

EKN:s och SEK:s vetenskapliga klimatråd instiftades 2021 och är det första av sitt slag i världen. Klimatrådet är ett rådgivande expertorgan som syftar till att vägleda det svenska exportfinansieringssystemet, dvs EKN:s och SEK:s verksamhet, i hur det kan bidra till Parisavtalets målsättningar.

Bakgrund: det svenska exportfinansieringssystemet och klimatet

Sverige är ett handelsberoende land där värdet av exporten motsvarar omkring hälften av landets bruttonationalprodukt (BNP). Det svenska exportfinansieringssystemet består av Exportkreditnämnden (EKN) och AB Svensk Exportkredit (SEK) och syftar till att underlätta och främja svensk export samt det svenska näringslivets internationalisering och konkurrenskraft. EKN tillhandahåller garantier och SEK finansiering till svenska exportörer och deras kunder i sammanlagt över hundra länder årligen.

EKN och SEK strävar efter att anpassa sina verksamheter för att ligga i linje med Parisavtalets 1,5-gradersmål. Eftersom varken EKN eller SEK har expertkompetens inom globala växthusgasutsläpp, klimatforskning eller internationella klimatrelaterade regelverk, etablerades 2021 ett vetenskapligt klimatråd för att stödja organisationerna i denna målsättning. Under 2025 bygger EKN och SEK vidare på detta initiativ för att ytterligare bidra till att svensk export kan vara en kraft i den globala klimatomställningen och minskade växthusgasutsläpp.

Det vetenskapliga klimatrådets övergripande uppgift

Fokus för klimatrådets arbete är det *globala* klimatsystemet, och exportfinansieringens påverkan på de globala växthusgasutsläppen, snarare än territoriella eller konsumtionsbaserade utsläpp av växthusgaser i Sverige.

Klimatrådet har inte någon operativ roll i EKN:s och SEK:s beslutsprocess i enskilda affärsbeslut utan utgör ett kunskapsstöd och en diskussionspartner för EKN och SEK när det gäller principiella ställningstaganden för att EKN:s och SEK:s verksamhet ska bidra till att Parisavtalets 1,5-gradersmål nås.

Exempel på frågeställningar som kan komma att behandlas i klimatrådet är främst utvecklingen av klimatforskning och forskarkonsensus avseende vad som krävs för att uppnå 1,5-gradersmålet globalt, till exempel:

- Hur uppdateringen av länders och företags åtaganden, till tex Parisavtalet, Agenda 2030 och FN Kunming – Montréal ramverket, bör påverka inriktningen i det svenska och internationella exportfinansieringssystemet.
- Vilka länder, branscher och typer av projekt och verksamheter som är centrala för att exportfinansieringssystemet ska bidra till klimatomställningen globalt, när det gäller utfasning, omställningskrav och eventuella stimulanser.
- Bidra med kompetens inom ämnesområden som fortfarande ofta är mindre i fokus i diskussioner kring finanssektorns bidrag till klimatomställning: biodiversitet, rättvis omställning, klimatanpassning samt skog och markanvändning.

Det vetenskapliga klimatrådets arbete 2021-2024

EKN:s och SEK:s första klimatråd, etablerat 2021 bestod av fyra forskare med hög kompetens inom energi- och klimatfrågor. Rådet träffades 10 gånger och diskuterade olika klimat- och energirelaterade frågor, till exempel länders och företags klimatåtaganden samt naturgasens respektive vätgasens roll i energiomställningen i låg- och medelinkomstländer.

Sammanfattningsvis har det vetenskapliga klimatrådet fungerat som en viktig resurs för EKN och SEK genom att tillföra vetenskaplig grund och fördjupad förståelse för klimatrelaterade investeringsbeslut i olika länder. Rådet har bidragit med kunskapshöjning om aktuell forskning, insikter om energimarknader och teknologier, och skapat ett effektivt forum för diskussion, samtidigt som det även stärkt extern kunskapsspridning och transparens.

För 2025 och framåt ser EKN och SEK behov av ett något bredare fokus, till exempel frågeställningar kopplade till klimat och biodiversitet, fysiska klimatrisker, rättvis och socialt hållbar omställning, länders återbetalningsförmåga samt klimatpåverkan på finanssektorn.

Praktikaliteter

- Klimatrådet utgörs av 3-5 forskare med bred expertis från olika delar av klimatområdet. I tillägg kan rådet vid specifika möten förstärkas med ytterligare kompetens inom olika forskningsområden.
- Medlemmarna förbinder sig att bidra och delta under två år, varefter förnyat deltagande diskuteras.
- Klimatrådet sammanträder 2-3 gånger per år, ca två timmar per gång. EKN och SEK kan bjuda in till ett extra möte per år, vid behov.
- Vid klimatrådets möten representeras EKN av myndighetens generaldirektör och SEK av bolagets VD med någon eller några ytterligare deltagare per organisation. Vid ett möte per år kan EKN:s och SEK:s respektive styrelseordförande bjudas in att delta.
- Förberedande material skickas minst 14 dagar innan respektive möte.
- Efter varje möte fångar EKN och SEK klimatrådets övergripande medskick i kortfattade anteckningar, vilka publiceras på EKN:s och SEK:s hemsidor.
- Klimatrådets medlemmar kompenseras med 15 000 SEK per möte, samt ersättning för eventuella resekostnader.

Ytterligare information

Om EKN: <https://www.ekn.se/>

Om SEK: <https://www.sek.se/>
